

S I S T E R U N D E
Torsdag, 15. mars 1945.

Mappe 45.
Eksp. 1
Dato 15.3.45
A 50176
Lnr. 6352

Franske problemer.

2. Frankrike under krigen.

I krigens første periode levde franskmennene tillitssfulle og trygge bak sin Marinotlinje. Måned etter måned gikk, de fryktede flyangrep uteble til og med. Krigsindustrien arbeidet ikke særlig effektivt noe som bl.a. skyldtes den planløse mobiliseringen som hadde berøvet industrien uunnværlige fagarbeidere i krigens første måneder. Det franske fly- og panser-
våpen var helt utilstrekkelig og delvis av-
legs. Men på overflaten så alt strålende ut - inntil sammenbruddet kom og avslørte svakhetene.

I de første okkupasjonsmånedene var det franske folk helt lamslått. Petain ble av mange sett opp til som nasjonens regningsmann.

Mange innså likevel helt fra først av hva de menn han delvis hadde rundt seg representerte. Hans regjering og den politikk den førte var en blanding av fascistiske og andre reaksjonære og korrupte elementer. Demokratiet og degenerasjonen av det franske folk ble stilt opp som årsaken til sammenbruddet. Nå skulle det franske folk bli gjort sundere, yngre og enig. For å nå disse mål ble sparten organisert etter beste nasistiske mønstre, allslags sunnhetsfiendtlige vaner, som kafeliv o.l. forbudt, stort barnetall præsert, ensretting gjennomført i pressen og statsstyret organisert på autoritar vis. Dette gjørlig det ikke-okkuperte Frankrike. I det okkuperte område var styret lagt direkte under tyske myndigheter. I utenrikspolitisk henseende var Laval beredt til å føre det franske folk inn i fullstendig avhengighet av Tyskland.

I de franske koloniene ble deres forrige allierte tatt med konoild, mens japanerne fikk tillatelse til å besette Indø-China.

Storindustriens folk slo også inn på samarbeidet med aksionistene. Det ble et kapplop om leveransene til tyskerne, og snart ytet den franske krigsindustri mere enn før okkupasjonen.

Etterhvert våknet det franske folk. Motstandsbevegelsen ble skapt, og innenriksstyrkene - maquisen - sto klar til å ta del i befrielsen når signalet kom. De Gaulle ble etterhvert motstandsbevegelsens naturlige leder. Og det viste seg at disse styrkene klarte å ta meget aktiv del i befrielsen av Frankrike.

England og især Amerika hadde stilt seg svært tvilende til de Gaulles ønske om politisk leder av Frankrike. Utvillingen viste at de Gaulle nøkter å samle de ulike franske motstandsgrupper, og at den innenrikspolitikk han førte var tvers igjennom demokratisk.

Hans regjering ble derfor anerkjent som provi-

sorisk fransk regjering. Som sådan utøvet de Gaulle faktisk diktatorisk myndighet, men ved siden av seg har han en provisorisk nasjonalforsamling som blir rådspurt i alle viktigere spørsmål. Denne består av 149 representanter for 64 forskjellige motstandsgrupper, 37 representanter for 13 oversjøiske motstandsgrupper, samt de 60 deputerte og senatorer som ikke stente for Petain den 10. juli 1940.

De innenrikspolitiske problemer de Gaulle møter er sers vanskelige. Først sto han overfor en kaotisk transport- og forsynings-situasjon. Transportvansker gjorde det umulig å få hele Frankrike effektivt inn under den sentrale administrasjon, og de gjørlig fordeling svært vanskelig. De store byer led derfor lenge under mangel både på mat og brensel. Arbeidsløshetsspørsmålet ble i sammenheng med dette brennende. Disse vanskene er delvis overvunnet nå. Oppgjørlig med samarbeidsmennene er det brennende spørsmål enda. Her er det gjort endel, men motstandsbevegelsens representanter klaget i sine kongresser nylig over at det var avsagt svært få domer. Endel foretak som hadde samarbeidd meget intens med fienden, er blitt nasjonalisert. Venstrepartiene krever øyeblikkelig nasjonalisering av banker, forsikringsselskaper/tun/industri. Noe er gjort, således er de nordfranske kolruvane overtatt av staten, men storfinansien saboterer og bankene har skapt kredittvansker. Alt i alt er de folkelige franske motstandsgruppene redde for at storkapitalen skal klare å ri stormen av fordi regjeringen ikke tør - eller vil - ta et krafttak mot den allerede nå.

Kampen mot samarbeidsmennene på det kulturelle område har gitt mere tilfredsstillende resultater. Alle aviser som hadde fortsatt under okkupasjonen og tjent som talerør for tyskerne og Petain, forsvant ved befrielsen, og den fri franske presse som så dagens lys igjen, består bare av de førkrigsaviser som forsvant da landet ble okkupert samt motstandsbevegelsens tidligere underjordiske organer. Enkelte ten tyder dessverre på at det er kommet nye aviser til - visstnok penesterke organer som representerer forretningssliv og storkapital. Stort sett ser det ut til at i et hvert fall samarbeidsmennene innenfor det franske kulturliv er satt utenfor.

Før befrielsen var det mye snakk om at motstandsbevegelsen skulle opptre som et parti. Denne i grunnen nasistiske ideen om et et-partisystem er falt bort, og det politiske li-

i Frankrike rupperer seg omkring de gamle partiene. Av partier som spiller særlig stor rolle kan vi nevne kommunistene, sosialistene og det kristne-demokratiske parti (Bidaults parti). De andre partiene er blitt svekket fordi et flertall av deres ledende politikere er kompromitert ved samarbeide med Vichy. En fløy av det sosialradikale partiet nå en imidlertid også regne med. Partiets fører Herriot sitter ennå i tysk fangenskap. Før det er blitt avholdt kommunevalg (som skal avholdes i nærreste fremtid) er det imidlertid umulig å si i hvilken retning den franske politikken vil gå. Selv disse kan bare tjene som foreløpig pekepinn.

Nyheterne fra London, onsdag, 14/3 kl. 18.30 Vestfronten. 3 an. arme har god framgang i sin offensiv i Saarområdet. Troppene rykker fram på en 18 km. bred front og har i løpet av siste døgn avansert 4 km. 13 byer ble erobret igår og de har rykket inn i to byer til. Armeen står omtrent 15 km. øst for Saarbourg. Elve tyske motangrep er blitt knust i løpet av siste døgn. 3 arme har også trengt dypt inn i den lille tyske lønne som er igjen på dette avsnitt. 1 an. arme har fra bruheadet ved Remagen trengt ytterligere 1 km. østover trass i hardnakket tysk motstand. De står nå 10 km. øst for Rhinen. 89 tyske fly prøvet igår å bombe de to bruer amerikanerne har over Rhinen, men ingen bomber traff og 19 tyske fly ble skutt ned. Styrker av 9 an. arme har vært over Rhinen nord for Duisburg for rekognosering men har siden trukket seg tilbake.

Flyangrep. 1250 tunge an. bombefly med en eskorte på 650 jagere angrep idag sambandslinjer og jernbaner i nordvest Tyskland og c-båtskur i IJmuiden i Nederland. Mosquitofly rettet inatt kraftige angrep mot Siegburg og kommunikasjonsnett i vest-Tyskland. Jernbanelinjene ble brutt på minst 86 steder. Luftwaffe var i virksomhet og 24 tyske fly ble skutt ned. Tunge britiske bombefly var inatt over Ruhr hvor også kommunikasjonsnett ble bombet. Berlin igjen, 22 natt på rad. Etter angrepet på Regensburg igår raser det fremdeles store branner. Britiske bombefly fra Italia har angrepet det viktige trafikknutepunkt Treviso nord for Venedig.

Ostfronten. Russerne presser på mot Danzig og Gdynia. Tyskerne står med ryggen mot havet og kjemper fortvilet for å holde stillingen. 3000 tyskere falt her igår, 1000 ble tatt tilfange og 52 tanks ble ødelagt. Det russiske flyvåpen holder øye med all trafikk fra de tyske østersjøhavner og igår ble en 12000tonns tysk transportbåt og et patruljeskjip senket. Fra Küstrin avsnittet meldes om voldelige kamper. I Ungarn blir kampene heftigere og heftigere. Flere tyske motangrep er slått tilbake, og igår ble 95 tanks ødelagt.

Det fjerne Osten. Flere hundrede an. kjenpefestninger kastet igår 2000 tonn brannbomber mot Osaka, Japans nest største by. Hele indu-

stristrøket ble satt i brunn. Franske styrker holder de japanske støttepunkter Hanoi og Haiphong i fransk Indo-Kina. I Burma har indiske styrker besatt Maymyo 40 km. øst for Mandalay, hvorved denne byen er helt isolert. Norgesnytt.

Direktøren på Bretvedt har sendt en hennestilling til Politidepartementet om at 10 fanger fra Botsfengselet vil bli stillet til disposisjon for vedhogst for knottanlegget på Bretvedt. Fangene på Bretvedt kan nemlig ikke brukes av frykt for eventuelle "befrielsesaksjoner". - Forbryterordet ser ut til å bli oppfattet riktig i "ansvarlige kretser".

Etter 5 års okkupasjon.

Aftenposten strömer over om dagen av beretninger om vanskene i de befrieede land og lar ingen i tvil om at det er befrierte, amerikanere og engelskenn, som er årsak til elendigheten. Slik går det når den tyske "beskyttende" hånd er borte! Men avisen gjør av gode grunner ikke noe forsök på en dyperegående analyse av årsakssammenhengen. Vi skal imidlertid gjengi noen tall fra Frankrike til belysning av dette spørsmål. Den tyske okkupasjon kostet Frankrike 860 mill. fr. Tyskerne har i disse 4 år tatt 67 mill. tonn jern og 20000 tonn kobber fra franske gruber. Videre har de berövret landet 1,3 mill. tonn hvete og 35 mill. tonn poteter samt 10 mill. hl. vin. Allerede denne utsugning betyr naturligvis en voldsom forarming av landet. Men dertil kommer at 1,2 mill. hus, 3000 km. jernbane og 350.000 biler (av et totalantall på 500.000 i 1939) er blitt ødelagt, foruten bruer, veier, kanaler og havneanlegg. Endelig er over 2 mill. franskmenn blitt deportert, herav vel 900.000 krigsfanger vel 700.000 tvangsarbeidere, 200.000 politiske fanger, henimot 200.000 fra Alsace-Lorraine og vel 100.000 jøder, mens 125.000 er blitt henrettet. På bakgrunn av disse tall er det lettere å forstå det nasipropagandaen ved forkjerlighet kaller "befrielsevanskene", som i virkeligheten er følgerne av årrelang tysk okkupasjon. Når en leser disse og lignende tall fra andre okkuperte land, forstår en at følgerne av 5 års okkupasjon ikke lar seg overviane på noen måneder.

Alle er på det rene med at flere års systematisk tysk utsugning og nasistisk væstyret vil etterlate dype spor og mange problemer også i Norge. Tyskernes framferd i Finnmark, har til overflod minnet oss om det. Men i og med den forestående befrielse vil den viktigste forutsetning være tilstede for å løse de oppgaver som venter. Kan vi bevare det samhold som preger kampen mot nasismen, vil Norge snart igjen være et fritt, lykkelig og skjennet land.

Hva kan men ikke si? K.K. i en anmeldelse i Aftenpostens morgennr. for 14/3: "Ro, ro til fiskeskjær", heter apellen i marsnr. av "Nasjonalungdomen". - Ja, vi tror s' gjorne de